روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسوول: مهدی رحمانیان • نشانی: میدان آرژانتین،خیابان الوند، کوچه آرشیا، پلاک ۶ • تلفن: ۹۲و۸۸۶۵۴۳۹۰ • نمابر: ۸۸۸۸۰۷۱۹ • تلفن آگهی‌ها: ۸۸۱۹۲۸۷۷ • تلفن امور مشترکین: ۳۲-۸۸۸۱۴۲۳۰ • توزیع: شرکت‌پیام‌رسان پیروز تلفن: ۵- ۶۶۲۷۲۱۳۰ • چاپ: گلریز تلفن: ۶۶۷۹۵۴۴۲

روزنامه شرق

www.sharghdaily.ir
یکشنبه • ۷ دی ۱۳۹۳ • ۵ ربیع‌الاول ۱۴۳۶ • ۲۸ دسامبر ۲۰۱۴ • سال دوازدهم • شماره ۲۱۹۶ • ۲۰صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۰۶ • اذان مغرب ۱۷:۱۹ • اذان صبح‌فردا ۵:۴۳ • طلوع آفتاب ۷:۱۳

روزنامه فردا

fardashargh@gmail.com

آمبولانس

قلقلک باموس

پوریا عالمی

● نشسته بودم پای اینترنت که یکهو یک آقایی نتراشیده و نخراشیده آمد بالا و گفت: دالی.

آقا ما را می‌گویی؟ مژه‌هام از ترس ریخت. به تته‌پته افتادم. گفتم: شششمممما؟

آقاهه گفت: من طبق فرموده وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات «فیلترینگ هوشمند» هستم. داشتی چی‌کار می‌کردی؟

گفتم: ککککاااررری نمممممی‌کککککرددم... ترسیدم مژه‌هام کامل ریخت. می‌خواستم توی گوگل سرچ کنم. آقاهه گفت: آها. می‌خواستی چی سرچ کنی؟ گفتم: هیچی به جان عزیزم، می‌خواستم سرچ کنم بزرگ‌ترین... آقاهه گفت: دیدی؟ دیدی؟ بفرما! بزرگ‌ترین چی؟ هان؟ خجالت نمی‌کشی؟ من هوشمندم، من را نمی‌توانی دور بزنی! فهمیدی یا نه؟ با این سن‌وسال هنوز دنبال بزرگ‌ترین چی هستی؟ بدبختِ خاک‌برسر. آمبولانس‌چی فُرقون!

با نشانگر موس از گوش آقاهه گرفته بودم و می‌خواستم بزنم «مینی‌مایز» شود و برود پایینِ صفحه. اما نمی‌شد. گفتم: آقای محترم... منَ می‌خواستم سرچ کنم بزرگ‌ترین کیشمیش بدون‌دم ایرانی... اصلا هرچی می‌خواستم سرچ کنم! شما چی کار داری؟ می‌پری روی صفحه آدم؟

آقاهه گفت: همینی که هست. من واسه خودت آمدم. فهمیدی یا نه؟

با موس رفتم توی چشم آقاهه اما مثمرثمر نبود چون با چشم بسته هم می‌دانست چطوری برود روی اعصاب من. بعد موس را بردم روی شکمش و قلقلکش دادم. خندید. همین‌که خندید همه یخ‌های جهان آب شد و همه دیوارهای جهان فروریخت و همه جنگ‌های جهان تمام شد. خنده همچین کاری می‌کند با آدم. انگار فیلترشکنی داشته باشی که همه فیلترهای جهان را بتواند بشکند. پایان.

درام تلفنی

نقش‌هنرمند

سوسن مقصودلو

● - میشه... . - اینجا روابط‌عمومی رادیو است؛ بفرمایید. -... . - الو؟ - میشه با خانم گوینده‌ای که ساعت ۹:۳۰ توی رادیو صحبت می‌کرد حرف بزنم. - اینجا روابط‌عمومیه، با کجا کار دارید؟ - با خانم گوینده. - کدوم خانم؟ کدوم بخش؟ - همون خانم که امروز ساعت ۹:۳۰ صبح توی رادیو می‌گفت: خانواده فقط والدین واقعی شما نیستند. - خب؟ - بلکه هرکس که به روی شما آغوش بگشاید و مهربانانه به شما لبخند بزند می‌تواند خانواده شما باشد. - درسته. - اسم خانم گوینده را می‌خوام بدونم. - ما شبکه‌های زیادی داریم. کدوم شبکه بود؟ - نمی‌دونم. - می‌تونم بپرسم با او چه‌کار دارید؟ - می‌خوام بدونم بچه داره؟ - بچه؟ - یا دلش بچه می‌خواد؟ - یعنی چی؟ - به دلم افتاده با نگرشی که داره می‌تونه مادر خوبی باشه. - شما اگر قصد ازدواج دارین این راه مناسبی نیست. - من وقتی برای این حرف‌ها ندارم. - آقا منم وقت زیادی ندارم. لطفا قطع کنین.- من مزاحم نیستم. مستاصلم. - اگه رک‌وپوست‌کنده حرف بزنین شاید من بتونم کمکتون کنم. - من هفته پیش دکتر بودم؛ گفت حداکثر سه‌ماه دیگه زنده‌ام. - سربه‌سرم میذارین؟ - سرطان همه بدنمو گرفته. وقت شوخی ندارم. - خیلی متاسفم ولی از ما چه‌کاری برمیاد؟ - دخترم... . اون فقط پنج‌سالشه.

- هر لحظه موضوع پیچیده‌تر میشه. - چون من مستاصلم. - می‌خواین با مشاور صحبت کنین؟ - من دنبال یک‌پدرومادر مناسب برای دخترم می‌گردم. وقت زیادی ندارم. - چرا به فامیل‌هاتون نمی‌گین؟ - هیچ‌کس را ندارم. نه پدر؛ نه مادر.... نه هیچ‌کس. زنم سه‌سال پیش فوت کرد اونم هیچ‌کس را نداشت. تازه اگر هم داشتیم... . من به‌دنبال والدینی مناسب می‌گردم. کسی که مثل خودم دخترمو دوست داشته باشه. - شما باید به بهزیستی مراجعه کنین. - من وقت زیادی ندارم. خانمی که توی رادیو صحبت می‌کرد صدای مهربونی داره خیلی ساله صداشو می‌شنوم. به دلم برات شده می‌تونه برای بچه‌ام مادری کنه. - من نمی‌دونم منظور شما کیه؟ - بپرسین. من وقت زیادی ندارم. - شما حتی نمی‌دونین کدوم برنامه و کدوم شبکه بود. - فکر کردم یه‌آگهی بزنم و توش بنویسم به‌دنبال والدین مناسبی برای یک‌دختر پنج‌ساله می‌گردم. - اینطوری همه فکر می‌کنند شما دیوونه شدین. - من دیوونه نیستم. مستاصلم. وقت کم دارم. - اینو چندبار گفتین. - فکرمو به دو، سه‌نفر گفتم. اونا اشخاصی را پیشنهاد دادن که بچه نداشتن و می‌مردن برای بچه‌داشتن. - خب؛ خیلی عالیه. - نتونستم بهشون اعتماد کنم. دوروز دیگه وقتی من نبودم، معلوم نیست چه‌بلایی سر بچه‌ام بیارن. - ... . - بپرسین اسم این خانم چیه. ثواب داره. - به‌فرض که پرسیدم. از کجا میدونین مادر مناسبی برای بچه‌تون باشه؟ - چون یه هنرمنده. یه فرد شناخته‌شده. یه آدم معتبر. درست میگم؟

کارتون خواب

آروین
arvinmad@gmail.com

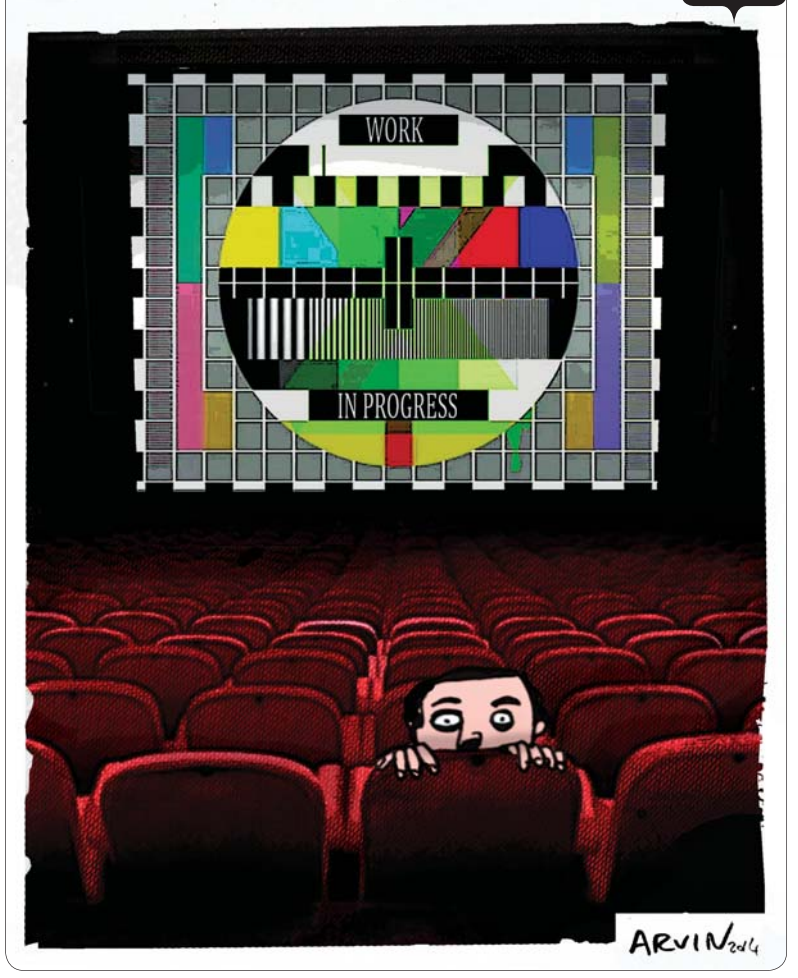

یادداشت

نهی‌ازمنکر پرهزینه «عیاری»

سیدمحسن هاشمی

گوهر سینمای اجتماعی، نقد وضعیت ناعادلانه است تا از این رهگذر با عیان‌ساختن زشتی‌ای که به آن عادت کرده‌ایم به بهبود مناسبات انسانی کمک کند. چندروزی است مساله نمایش فیلم «خانه‌پدری» به نویسندگی و کارگردانی «کیانوش عیاری» به مساله نخست عده ای تبدیل شده و پی‌درپی به‌همراهی دووب‌سایت متعلق به جناح موسوم به اصول‌گرایان بر تنور این آتش دمیده می‌شود. تمام قصه فیلم بر آشکارکردن زشتی هنجار ناموس‌پرستی در برابر خداپرستی استوار است. براساس آموزه‌های حضرت محمد(ص) پیامبر که درود خدا بر او باد هیچ‌چیز به اندازه شریک قایل‌شدن برای خداوند، قبیح و منکر نیست! مخالفان این فیلم، نخست مدعی شدند که فیلم خشن است و مخالفت‌شان ناشی از ترویج خشونت این فیلم است؛ ادعایی که با تماشای فیلم به‌زودی رنگ می‌بازد. چراکه تنهاوتنها یک‌صحنه که آن هم ضرورتی است برای آشکارساختن رفتاری نابخردانه و پلید. در نظریه‌های روانشناسی نمایش فیلم‌های خشن را باعث کاهش انباشتگی روانی فرد می‌دانند چراکه فرد با همذات‌پنداری، تخلیه روانی می‌شود از دیگرسو همین نظریه‌پردازان روانشناسی تاکید می‌کنند که در شرایط نابرابری‌های اجتماعی نظیر فقر و بیکاری نمایش فیلم‌های خشونت‌آمیز یا فیلم‌هایی که مرگ و رنج آدمیان را به عنصری دم‌دستی تقلیل می‌دهد، می‌تواند موجبی باشد برای الگوبرداری و افزایش خشونت؛ آنچه درباره فیلم خانه پدری اصلا قابل ظن هم نیست. کیانوش عیاری از جمله فیلمسازان اجتماعی است که فیلمسازی را در مرکز سینمای آزاد فیلمسازی از اواخر دهه۴۰ آغاز کرده و همچنان با سبک و امضای خودش آثاری سینمایی با گرایش واقع‌گرایی اجتماعی را فارغ از سویه سیاسی دنبال می‌کند. فیلم‌های «بودن یا نبودن»، «سفره ایرانی»، «بیدارشو آرزو» و این تازه‌ترین اثر «خانه پدری» گواه همین نگاه ناب اجتماعی کیانوش عیاری است! اما آنچه به‌تازگی جناح موسوم به اصولگرایان در مخالفت با نمایش این فیلم عنوان می‌کند ترویج خشونت نیست بلکه بهانه‌ای که برای جلوگیری از نمایش این فیلم بهره می‌بردند، نقد تاریخ نسلی از مردان ایرانی است که به سوءظنی حق و عدالت را وامی‌نهند و برای خدای ناموس‌شان قتل عزیزشان را رقم می‌زنند! اگر فشار جناح یادشده را نه سیاسی به معنای سنگ‌اندازی در چرخ گشودگی فرهنگ و هنر دولت قلمداد نکنیم آیا نگرانی دیگری در عرصه منکرات مهم‌تری نظیر بی‌عدالتی اقتصادی، فساد مالی گریبان دستگاه‌های دولتی و فقر طبقه زحمتکش حقوق‌بگیر در این سالیان نبوده که اینگونه در برابر فیلمی اجتماعی رگ غیرت‌شان بیرون زده است و همه حرف‌هایشان را در تحدید و تهدید عرصه فرهنگ و هنر خلاصه کرده‌اند! اینجاست که باید دعا کرد و امیدوار بود تا مدیران وزارت فرهنگ و ارشاد برای حفظ موقعیت‌شان عدالت و حق را قربانی نکنند و بر سنت مولاعلی بر استواری بر حق تاکید کنند هرچند به عملی‌شدن تهدید استیضاح و عزل!

پیشنهاد فردا

شماره هفتم ماهنامه زنان امروز با گزارش تحلیلی خشونت زنان بر زنان منتشر شد. میزگردی با این پرسش که زنان قربانی یا بازتولیدکننده خشونت هستند در کنار مقالاتی باعنوان خشونت‌های فرساینده روزمره، خشونت‌های واقعی در فضای مجازی و بررسی امکان جرم‌انگاری خشونت زنان بر زنان، مجموعه مطالبی است که در این پرونده منتشر شده است. در بخش هنر نیز درباره فیلم‌هایی که کارگردانان زن در این دوره برپرده سینماها اکران کرده‌اند مقالاتی تحلیلی نوشته شده است: مانند تجربه یک‌شب و بحث امنیت، روزی‌روزگاری کودک و والد فیلم سوزن آناهیتا قزوینی، گفت‌وگو با کارگردان فیلم تراژدی، نگاهی به آثار ویرجینیا وولف در بخش ذهن و بدن هم گفت‌وگوهای علمی و همین‌طور متفاوتی انجام شده است؛ ازجمله گفت‌وگو درباره آلزایمر و گفت‌وگویی با ثمینه باغچه‌بان درباره الفبای گویای ناشنوایان. شعرهایی جدید در کنار گام‌هایی برای کودکان آزاردیده هم از جمله دیگر مطالب خواندنی این شماره ماهنامه زنان امروز است.

پشت جلد

سطح رقابت

کریم ارغنده‌پور

چشم‌انداز اقتصادی با کاهش حداقل ۴۰درصدی درآمد نفت و سایر مضایق، چندان مثبت نیست. جناب روحانی در سفر اخیرش اعلام کرد تورم به ۱۷درصد رسیده است که خیلی دستاورد خوبی است ولی با این اوضاع، روند کاهش رشد تورم ادامه نخواهد یافت. سهل است که احتمالا رشد تورم در سال آینده بیش از ۲۰درصد باشد. می‌توان پیش‌بینی کرد که افزایش تنگناهای اقتصادی در حکم فشارهای بیشتر به دولت روحانی خواهد بود. رقبا از این فرصت به‌نفع خود بهره می‌برند اگرچه باعث‌وبانی بخش مهمی از آن، خودشان هستند. مهم‌ترین نقطه‌ای که می‌تواند این وضع را تغییر دهد، تحصیل توافق هسته‌ای است. یک توافق مطلوب، تاثیرات مهمی نه فقط در ابعاد اقتصادی بلکه در سایر عرصه‌ها خواهد داشت و موقعیت جناب روحانی را ارتقا داده و تا مدت‌ها تثبیت خواهد کرد. دقیقا به همین دلیل هم هست که تندروها -برخلاف منافع ملی- از هیچ کارشکنی‌ای در این‌باره فروگذار نمی‌کنند. نکته اصلی این یادداشت هم همین است: اهمیت تفکیک منافع ملی و بلندمدت از دستاوردهای گروهی و کوتاه‌مدت. در اصل یکی از مهم‌ترین نقاط‌ضعف تاریخی ما، کوتاه‌شدن افق تصمیمات است. احمدی‌نژاد وقتی رییس‌جمهور شد، نه‌فقط به شاخص ثبات در مدیریت بلکه به برنامه‌های راهبردی بی‌اعتنایی کرد. چنین امری افق نگاه‌های مدیران را به‌شدت کوتاه‌مدت می‌کند، آنها را از تصمیمات گره‌گشا بازمی‌دارد و نهایتا آنها را به روزمرگی فرساینده می‌کشاند. مخلوط‌کردن منافع ملی با منافع رقبا و در نتیجه مخالفت و کارشکنی در انجام آن، کشور را به یک گردابِ درخودفرورونده می‌کشاند. از این نظر هر دولتی که بتواند اقتصاد را بهبود ببخشد، رضایت عمومی بیشتری کسب کند، برنامه‌هایش راهبردی‌تر و بلندمدت‌تر باشد، کارشناسان بیشتری تاییدش کنند، گره‌های تاریخی کشور را به‌نحو مطلوبی بگشاید، زمینه‌های حاکمیت بیشتر قانون را فراهم کند، سطح فقر را کاهش و زمینه‌های رفاه عمومی را افزایش دهد، سطح آموزش و فرهنگ عمومی را بالاتر ببرد، ریشه‌های فساد اداری را بخشکاند و شفافیت و زمینه‌های گردش آزاد اطلاعات و رقابت عادلانه را بیشتر برقرار کند و امثال آن، باید بدون توجه به ماهیت سیاسی‌اش دستش را فشرد و او را همراهی کرد. درواقع توافق مطلوب هسته‌ای و کاستن از سطح رنج مردم هم در همین امتداد است. حال که درآمدهای کشور به نحوی کاهش یافته، منافع عمومی در این است که امکان هموارترشدن راه برای تحصیل گشایش‌های جدید فراهم‌تر شود.

کافه نظر

قدرت اجرایی مجلس

شرق: با توجه به مجموعه اظهارنظرهایی که درباره فیلم «خانه پدری» منتشر شده یا هر چند وقت یک‌بار درباره اثری هنری مطرح می‌شود، این‌بار به سراغ این سوال رفته‌ایم که مجلس چقدر می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های اجرایی تاثیر داشته باشد.

بهمن کشاورز ◀ حقوقدان

۱. مجلس که به حق در راس امور است از طرق پیش‌بینی‌شده در قانون اساسی بر کار قوه‌مجریه- و تا حدی قوه‌قضاییه- نظارت دارد. نمایندگان مجلس حق اظهار عقیده در کلیه امور کشور را دارند. همین‌طور مجلس حق دارد در همه مسایل، تحقیق‌وتفحص کند. در صورتی که نتیجه این تحقیق و تفحص چیزی باشد که اقدام بیشتر را طلب کند حسب مورد، مجلس می‌تواند از طرق قضایی یا پارلمانی اقدام کند. ۲. طرق پارلمانی اقدام مجلس عبارت است از تذکر، سوال و استیضاح. بدیهی است میزان غلظت و شدت این اقدامات با یکدیگر متفاوت است. اگر مجلس به وزیری تذکر داد و وزیر به آن وقعی نگذاشت، نوبت سوال می‌رسد و اگر پاسخ وزیر، مجلس را قانع نکند آن‌گاه ممکن است بحث استیضاح مطرح شود و این استیضاح می‌تواند در نهایت به رای عدم‌اعتماد و عزل‌شدن وزیر منتهی شود. ۳. بنابراین اعمال فشار جز از طرق پیش‌بینی‌شده در قانون اساسی و قانون آیین‌نامه داخلی مجلس بر دولت و وزرا، اصولا و قانونا، میسر نیست. البته در عالم سیاست ممکن است دولت و وزرا گفته‌ها و حرکاتی را علامت و نشانه حرکات و اقدامات بعدی بدانند و از نظر سیاسی صلاح را در آن ببینند که در راستای خواسته مجلس حرکت کنند. این نحوه عمل و تدبیر بیش از آنکه جنبه تکنیکی و فنی داشته باشد، واجد جنبه سیاسی است. ۴. چنانچه تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات مجلس با خواسته‌های اکثریت رای‌دهندگان مغایر باشد واضح است که در انتخاب بعدی رای‌دهندگان موثر واقع خواهد شد؛ به عبارت دیگر اگر انتخاب‌کنندگان نمایندگان مجلس ببینند آنچه نمایندگانشان انجام می‌دهند با چیزی که انتخاب‌کنندگان می‌خواهند در تضاد است، لاجرم در انتخاب بعدی به گونه دیگری عمل خواهند کرد. از آنجا که بررسی و تایید و ردصلاحیت‌ها به هرحال ابعاد، ابتدا و انتهایی دارد، بی‌گمان در میان کسانی که تایید صلاحیت می‌شوند انتخاب‌کنندگان، مطلوب خود را خواهند یافت. ۵. به نظر می‌رسد مجلس محترم در محدوده اختیارات خود حق هرگونه اقدامی را دارد، اما با کاربرد وسایل و ابزارهای قانونی و دولت نیز- بنا بر اصل- باید صرفا در حدی که قوانین اقتضا دارند پاسخگو و تسلیم نظارت‌ها و اقدامات مجلس باشد؛ زیرا رییس دولت تنها فردی است که به طور سراسری و با رای مستقیم همه مردم انتخاب می‌شود و بنابراین در قبال تک‌تک انتخاب‌کنندگانش مسوول و پاسخگو است.

حسین باهر ◀ جامعه‌شناس

طبق قانون، اصلی هست که می‌گوید نمایندگان مجلس می‌توانند درباره عملکرد دولت پژوهش کنند و بعد هر نماینده‌ای می‌تواند جداگانه یا به اتفاق دیگر نمایندگان از مسوولان دولتی سوال کند. حتی ممکن است کار به استیضاح هم برسد. افراد در مجلس می‌توانند به صورت شخصی، یا با یک گروه کوچک یا با گروهی بزرگ از هیات‌دولت درباره عملکردشان سوال کنند. خود رییس‌جمهور هم نفر دومی است که باید به نمایندگان مجلس در صورت سوال‌کردن به‌صورت فردی، جمعی یا گروهی پاسخگو باشد و چنانچه مجلس سوال یا مساله‌ای را درباره عملکرد قوه‌مجریه مطرح کند، سوالش در این سه وجه، قابل‌دفاع است وگرنه نمی‌تواند کار دیگری کند مگر اینکه مصوبه‌ای تدوین کند که هیات‌دولت موظف به اجرای آن شوند و معمولا هم چنین اتفاقی عطف به ماسبق نمی‌شود. اعتراض اهالی مجلس جنبه قانونی ندارد و در شرایطی می‌تواند اجرایی شود که شکل قانونی به آن بدهند؛ یعنی یا از وزیر سوال کنند یا استیضاح کنند.

سامان سالور ◀ کارگردان

مسلما اهالی سینما، تصمیم گیرنده و متولی اصلی اجرایی را وزارت ارشاد و بعد سازمان سینمایی می‌دانند. سینما و فعالیت‌های سینمایی، اجراییات و تصویباتش و سیاستگذاری‌ها و توقیف و رفع توقیفش نباید مستقیما به مجلس مربوط شود و گرنه همین میزان قدرتی که ارشاد هم دارد اگر بنا باشد با این‌گونه دخالت‌ها از او سلب شود، مسلما فضایی ایجاد می شود که کنترل‌پذیر نیست. سال گذشته البته شاهد دخالت‌های حوزه هنری بودیم و نباید فراموش کنیم دخالت در تصمیم‌گیری‌های دولت، چیزی جز بی‌قانونی در پی نخواهد داشت. «خانه پدری» آقای عیاری فیلمی بسیار شریف است که قانونی ساخته شده و مجوز نمایش گرفته است. «خانه پدری» با وجود اکران محدود، می‌توانست خیلی بهتر از این دیده شود و همین دیده‌شدن محدود هم اگر قرار باشد با دخالت‌های فراقانونی سلب شود، این بی‌قانونی محض است.

نکته

کنش‌هایی برای کودکان کار

این‌روزها بحث کنش درباره افراد و کودکان شکل‌های مختلفی گرفته است که گاه نیز با واکنش منفی روبه‌رو می‌شود. هرکس سعی می‌کند خود را به‌گونه‌ای در این راه فعال نشان دهد و کمکی هرچند کوچک در این زمینه انجام دهد. مثلا یکی از جمعیت‌های خیریه‌ای حامی حقوق کودک، در یکی از کافه‌های تهران برنامه‌ای گذاشته با نام «بافتنی برای کودکان کار». افراد می‌توانستند در بافت لباس گرم برای کودکان مشارکت داشته باشند. جمعی دیگر هم پیشنهاد داده‌اند که هنرمندان با کودکان کار عکسی بگیرند و در «کمپین عکس سلفی هنرمندان با کودکان کار» شرکت کنند. البته هرکسی نیز می‌تواند این کار را انجام دهد آنها می‌خواهند این کودکان که با وجود زیر۱۸سال‌بودن ناگزیرند کار انجام دهند برای جامعه شناخته شوند و زندگی بهتری برایشان فراهم شود. از نظر مخالفان اینگونه کنش‌ها، هدف از این فعالیت‌ها به‌نوعی نمایش و گرفتن توجه بیشتر برای خود فرد است، اینکه در جامعه به‌عنوان یک‌فرد خیر شناخته شوند.